

ACTA

České biskupské konference

ROČNÍK 2020 | ČÍSLO **15**

VYDALA ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE

PRAHA, 1. PROSINCE 2020

(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

1. APOŠTOLSKÁ KONSTITUCE PAPEŽE FRANTIŠKA „EPISCOPALIS COMMUNIO“ O BISKUPSKÉ SYNODĚ¹

15. ZÁŘÍ 2018

1. Biskupské společenství (*Episcopalis communio*), spolu s Petrem a pod jeho vedením, se zvláštním způsobem projevuje v biskupské synodě, ustanovené Pavlem VI. 15. září 1965, a tvoří jedno z nejceněnějších dědictví II. vatikánského koncilu.² Synoda, nová pro své ustanovení, ale starobylá ve své inspiraci, poskytuje od toho okamžiku účinnou pomoc římskému biskupovi způsobem, který on sám určuje, v důležitějších otázkách, myšleno v těch, které vyžadují zvláštní znalost a moudrost pro dobro celé církve. Biskupská synoda „jako zástupce veškerého katolického episkopátu je zároveň znamením, že se všichni biskupové v hierarchickém společenství podílejí na péči o celou církev“.³

Během více než padesáti let se shromáždění synody ukázala jako platný nástroj pro vzájemné poznávání mezi biskupy, společnou modlitbu, čestnou konfrontaci, prohloubení křesťanské nauky, reformu církevních struktur a podporu pastoračních aktivit v celém světě. Tato shromáždění se tak nejen stala privilegovaným místem výkladu a přijetí bohatého učení koncilu, ale poskytla také mocný podnět pro následné papežské magisterium.

1 *Kodex kanonického práva* (CIC). Zvon: Praha, 1994, např. kán. 342 nn. překládá *Synodus Episcoporum* slovy „biskupský sněm“. Překlad „biskupská synoda“ v tomto dokumentu vychází ze současně běžně užívané praxe.

2 Srov. II. vatikánský koncil, dekret *Christus Dominus* (28. října 1965), č. 5, in *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

3 Tamtéž; srov. Sv. Jan Pavel II., apoštol. posynodální exhort. *Pastores gregis* (16. října 2003), č. 58.

Také dnes, v historickém okamžiku, ve kterém církev začíná „novou etapu evangelizace“,⁴ která od ní požaduje, aby byla přítomna „ve všech částech světa v podobě „trvalého misijního stavu““,⁵ je biskupská synoda, stejně jako kterákoli jiná církevní instituce, volána k tomu, aby se stále více stávala „přiměřenou cestou k evangelizaci současného světa spíše než k sebe prezentaci“.⁶ Zvláště pak je nutné, jak si to přál už koncil, aby synoda, s vědomím, že „starost o hlásání evangelia po celém světě přísluší především sboru biskupů“, se zvláštní pozorností usilovala o podporu „misijní činnosti jako nejdůležitějšího a nejsvětějšího úkolu církve“.⁷

2. Je věcí Prozřetelnosti, že se ustanovení biskupské synody odehrálo v kontextu posledního ekumenického zasedání. Vždyť II. vatikánský koncil, když „následuje I. vatikánský koncil“,⁸ prohloubil brázdou autentické tradice církve v učení o biskupském stupni tím, že se zvláštním způsobem soustředil na jeho posvátnost (*sakramentálnost*) a kolegiální povahu.⁹ Definitivně se tak jako jasné ukázalo, že každý biskup nese současně a neoddelitelně odpovědnost za místní církev, která je svěřena jeho pastýřské péči, i starost za církev všeobecnou.¹⁰

Tato starostlivost, představující naddiecézní rozměr *munus episcopale*, je vykonávána slavnostním způsobem ve ctihodném ustanovení ekumenického koncilu a vyjádřena i společnou akcí biskupů ustanovených po celém světě, akcí, která má být vyhlášena nebo svobodně potvrzena římským biskupem.¹¹ Nelze také opomenout, že v návaznosti na potřeby Božího lidu je v pravomoci posledně

4 František, apoštol. exhort. *Evangelii gaudium* (24. listopadu 2013), č. 1. Paulínky: Praha, 2014.

5 Tamtéž, č. 25.

6 Tamtéž, č. 27.

7 II. vatikánský koncil, dekret *Ad gentes* (7. října 1965), č. 29; srov. tentýž, věroučná konstituce *Lumen gentium* (21. listopadu 1964), č. 23.

8 Tamtéž, č. 18.

9 Srov. tamtéž, č. 21–22; dekret *Christus Dominus*, č. 4.

10 Srov. *Lumen gentium*, č. 23; *Christus Dominus*, č. 3.

11 Srov. *Lumen gentium*, č. 22; *Christus Dominus*, č. 4; CIC (25. ledna 1983), kán. 337, §§ 1–2; *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium* (18. října 1990), kán. 50, §§ 1–2. (Dále CCEO.)

jmenovaného zvolit a použít způsoby, jejichž prostřednictvím biskupský sbor může uplatňovat vlastní autoritu nad všeobecnou církví.¹²

V průběhu koncilní diskuse, současně s formulací nauky o biskupské kolegialitě, také vícekrát vyvstal požadavek připojit některé biskupy ke všeobecné službě římského biskupa prostřednictvím stálého ústředního orgánu, postaveného mimo ~~úřady~~ římské kurie, schopného projevit starostlivost biskupského sboru o potřeby Božího lidu a o společenství mezi všemi církvemi, i mimo slavnostní a mimořádnou formu ekumenického koncilu.

3. Pavel VI., ve snaze vyjít vstříc takovým naléhavým požadavkům, oznámil 14. září 1965 koncilním otcům, shromážděným při zahajovacím zasedání čtvrtého období ekumenického koncilu, své rozhodnutí ustanovit z vlastního popudu a vlastní mocí orgán nazvaný biskupská synoda, „složený z biskupů, z větší části jmenovaných biskupskými konferencemi a námi schválených, který bude svoláván, podle potřeb církve ke konzultacím a spolupráci, římským biskupem, když se mu to bude zdát vhodné pro všeobecné dobro církve“.

V motu proprio *Apostolica sollicitudo*, vyhlášeném následující den, též římský biskup ustanovil biskupskou synodu a prohlásil, že tato synoda, „díky které biskupové, vybraní z různých částí světa, poskytují nejvyššímu pastýři církve účinnější pomoc, je ustanovena takovým způsobem, aby: 1) byla ústřední církevní institucí; 2) zastupovala celý katolický episkopát; 3) byla stálá svou povahou; 4) pokud jde o její strukturu, plnila své úkoly přechodně a příležitostně“.¹³

Biskupská synoda, jejíž jméno bylo ideálně spojováno se starobylou a bohatou synodní tradicí církve, uchovávanou s velkou úctou především ve východních církvích, měla za normálních okolností poradní funkci, když římskému biskupovi, na základě podnětu Ducha Svatého, poskytovala informace a rady, pokud se jednalo o různé církevní otázky. Ve stejnou dobu se synoda mohla těšit také rozhodovací moci, pokud se římský biskup rozhodl takovou moc jí udělit.¹⁴

12 Srov. CIC, kán. 337, § 3; CCEO, kán. 50, § 3.

13 Pavel VI., motu proprio *Apostolica sollicitudo* (15. září 1965), I.

14 Srov. tamtéž, II.

4. Pavel VI. v okamžiku ustanovení synody jakožto „stálé zvláštní rady posvátných pastýřů“ prohlásil, že si je vědom toho, že synodu „jako každou lidskou instituci bude časem možné více zdokonalovat“.¹⁵ K takovému následnému rozvoji z jedné strany přispělo postupující vnímání plodné koncilní nauky o biskupské kolegialitě a z druhé strany zkušenost početných synodních zasedání, konaných v Římě (*in Urbe*), a počínaje rokem 1967, kdy bylo také zveřejněno příslušné *Ordo Synodi Episcoporum*.

Také po zveřejnění *Kodexu kanonického práva (CIC)* a *Kodexu kánonů východních církví (CCEO)*, které biskupskou synodu včlenily do všeobecného práva,¹⁶ pokračovala biskupská synoda ve svém postupném rozvoji až k poslednímu vydání *Ordo Synodi*, vyhlášenému Benediktem XVI. 29. září 2006. Zvláštním způsobem pak byl zřízen a krok za krokem posilován ve svých funkcích generální sekretariát biskupské synody, složený z generálního sekretáře a zvláštní biskupské rady, ve snaze lépe zajistit konstitutivní stabilitu synody v obdobích mezi různými synodními zasedáními.

V těchto letech, s vědomím účinnosti synodní akce v záležitostech, které vyžadují pohotový a svorný zásah pastýřů církve, vzrostla touha, aby se synoda stávala ještě více zvláštním projevem a účinnou aktualizací starostlivosti episkopátu o všechny církve. Už Jan Pavel II. říkal, že „se tento nástroj možná bude moci zlepšovat. Kolegiální odpovědnost za pastorační se snad v synodě bude moci vyjádřit ještě plněji.“¹⁷

5. Z těchto důvodů jsem hned od začátku své služby na Petrově stolci věnoval zvláštní pozornost biskupské synodě v důvěře, že bude moci poznat „následný rozvoj k podpoře ještě většího dialogu a spolupráce mezi biskupy a mezi nimi a římským biskupem“.¹⁸ Pro oživení tohoto obnovného díla musí převládat pevné přesvědčení, že všichni pastýři jsou ustanoveni ke

15 Tamtéž, Proemio.

16 Srov. CIC, kán. 342–348; CCEO, kán. 46.

17 Jan Pavel II., *Homilie při mši svaté na závěr VI. řádného generálního zasedání biskupské synody* (29. října 1983).

18 František, *Promluva k členům XIII. řádné rady generálního sekretariátu biskupské synody* (13. června 2013).

službě Božímu lidu, ke kterému oni sami patří na základě svátosti křtu.

Samozřejmě je pravda, jak to učí II. vatikánský koncil, že „biskupové, kteří učí ve spojení s římským biskupem, mají být v úctě u všech jako svědkové božské a katolické pravdy. Věřící jsou povinni shodnout se s výrokem svého biskupa ve věcech víry a mravů, přednesenými v Kristově jménu, a k němu vnitřně přilnout náboženskou poslušností.“¹⁹ Ale je také pravda, že „život církve a život v církvi je pro každého biskupa podmínkou ke splnění svého poslání učít“.²⁰

Biskup je tak současně učitelem i učeníkem. Je učitelem, když na základě zvláštní pomoci Ducha Svatého jménem Krista, hlavy a pastýře, zvěstuje věřícím slovo pravdy. Ale je také učeníkem, když s vědomím, že Duch je darován každému pokřtěnému, zaujímá postoj naslouchání Kristovu hlasu, který mluví prostřednictvím celého Božího lidu a činí ho neomylným v úkonu víry, „*infallibile in credendo*“.²¹ Vskutku, „celek věřících, kteří mají pomazání od Svatého (srov. 1 Jan 2,20 a 27), se nemůže mýlit ve víře. Tuto svou neobyčejnou vlastnost projevuje prostřednictvím nadpřirozeného smyslu pro víru celého lidu, když ‚od biskupů až po poslední věřící laiky‘ dává najevo svůj obecný souhlas ve věcech víry a mravů.“²² Kvůli tomu je biskup zároveň volán ‚jít vpřed, ukazovat směr pochodu, ukazovat cestu; jít uprostřed, aby posiloval [Boží lid] v jednotě; kráčet jako poslední vzadu, jednak proto, aby nikdo nezůstával pozadu, ale především proto, aby sledoval smysl Božího lidu pro nalézání nových cest. Biskup, který žije uprostřed svých věřících, má uši otevřené k zachycení toho, ‚co Duch říká církvim‘ (Zj 2,7), ‚hlasu ovcí‘, a to i prostřednictvím diecézních orgánů, které mají za úkol radit biskupovi při prosazování poctivého a konstruktivního dialogu.“²³

19 *Lumen gentium*, č. 25.

20 *Pastores gregis*, č. 28.

21 *Evangelii gaudium*, č. 119.

22 *Lumen gentium*, č. 12.

23 František, *Promluva k účastníkům setkání nových biskupů, pořádaného Kongregací pro biskupy a Kongregací pro východní církve* (19. září 2013). Srov. *Evangelii gaudium*, č. 31.

6. Také biskupská synoda se musí stále více stávat prvořadým nástrojem naslouchání Božímu lidu: „Od Ducha Svatého vyprošujeme synodním otcům především dar *naslouchání*: toho, jak naslouchá Bůh, aby spolu s ním slyšeli křik lidu; toho, jak naslouchá lid, aby v něm zachytili vůli, ke které nás Bůh volá.“²⁴

Třebaže je synoda ve svém složení utvářena jako zásadně biskupská, nežije odděleně od ostatních věřících. Ona je naopak vhodným nástrojem, jak poskytnout hlas celému Božímu lidu právě prostřednictvím biskupů, ustanovených Bohem za „pravé strážce, interprety a svědky víry celé církve“;²⁵ když od zasedání k zasedání ukazuje výmluvný výraz synodálnosti jakožto „utvářejícího rozměru církve“.²⁶

Takže jak prohlásil Jan Pavel II.: „Každé valné shromáždění biskupské synody je silnou církevní zkušeností, i když ve způsobu jejích jednání je možné ji stále zdokonalovat. Biskupové shromáždění na synodě zastupují především vlastní církve, ale mají na mysli také příspěvky biskupských konferencí, jimiž byli určeni a nositeli jejichž názorů na projednávané otázky jsou. Vyjadřují tak hlas hierarchického těla církve a určitým způsobem hlas křesťanského lidu, jehož jsou pastýři.“²⁷

7. Dějiny církve jasně svědčí o důležitosti procesu konzultací, aby bylo možné poznat mínění pastýřů a věřících o tom, co se týká dobra církve. Je proto velmi důležité, aby i při přípravě synodních zasedání byla věnována pozornost konzultacím se všemi místními církvemi. V této první fázi biskupové podle návodu generálního sekretariátu synody předkládají záležitosti k projednávání na synodním zasedání kněžím, jáhnům a věřícím laikům ve svých diecézích, ať už jednotlivě, nebo společně, bez toho, že by opomenuli cenný přínos, který může vzejít od řeholníků a řeholnic. Jako zásadní se především může ukázat příspěvek orgánů spolupodílejících se na místní církvi,

24 František, *Promluva při přípravné modlitební vigílii Synody o rodině* (4. října 2014).

25 František, *Promluva při příležitosti 50. výročí biskupské synody* (17. října 2015).

26 Tamtéž.

27 *Pastores gregis*, č. 58.

zvláště kněžské a pastorační rady, u kterých se skutečně „může začít formovat synodální církev“.²⁸

Po konzultaci s věřícími následuje během každého synodního zasedání rozlišování pastýřů, cíleně jmenovaných, sjednocených v hledání shody, která vyvěrá nikoli z lidské logiky, ale ze společné poslušnosti Kristovu Duchu. Členové zasedání, pozorní k *sensus fidei* Božího lidu – „kteří musejí umět pozorně rozlišovat, co jsou pouze módní proudy veřejného mínění“²⁹ –, předkládají římskému biskupovi své mínění, které by mu mohlo pomoci v jeho službě všeobecného pastýře církve. V této perspektivě skutečnost, „že synoda má normálně pouze poradní funkci, nezmenšuje její důležitost. Vždyť v církvi je cílem jakéhokoli kolegiálního, poradního nebo rozhodčího orgánu hledání pravdy nebo dobra církve. Když se pak jedná o prověřování samotné víry, *consensus Ecclesiae* není dán součtem hlasů, ale je plodem působení Ducha, který je duší jediné Kristovy církve.“³⁰ Takže hlas synodních otců, „je-li morálně jednomyslný, má kvalitativně církevní váhu, a jednoduše převyšuje formální prvek hlasu poradního“.³¹

Jako poslední, po zasedání synody, musí následovat fáze jejího uskutečnění s cílem iniciovat ve všech místních církvích přijetí synodních závěrů, potvrzených římským biskupem, způsobem, který on bude považovat za nejvhodnější. V této souvislosti bude potřeba mít dobře na paměti, že „kultury se mezi sebou značně odlišují a že každá všeobecná zásada [...] má být inkulturována, má-li být zachována a aplikována“.³² Ukazuje se tak, že synodní proces nemá jen svůj počáteční, ale i konečný bod v Božím lidu, na který mají být přeneseny dary milosti, udělené Duchem Svatým skrze společné shromáždění pastýřů.

28 František, *Promluva při příležitosti 50. výročí biskupské synody*. Srov. *Evangelii gaudium*, č. 31.

29 František, *Promluva při příležitosti 50. výročí biskupské synody*.

30 *Pastores gregis*, č. 58.

31 Sv. Jan Pavel II., *Promluva k Radě generálního sekretariátu biskupské synody* (30. dubna 1983).

32 *Závěrečná promluva XIV. řádného generálního zasedání biskupské synody* (24. října 2015).

8. Biskupská synoda, která přebírá „určitým způsobem podobu“ od ekumenického koncilu a reflektuje jeho „ducha a metodu“,³³ je složena z biskupů. Nicméně, jak tomu bylo už během koncilu,³⁴ na zasedání synody mohou být přizváni také někteří další, kteří nenesou *munus episcopale*, jejichž role je případ od případu určována římským biskupem. V souvislosti s tímto posledním tématem je potřeba zvláštním způsobem brát v úvahu příspěvek, který může vzejít od těch, kteří přináležejí k institutům zasvěceného života a ke společností apoštolského života.

Kromě členů se jako přizvaní mohou zasedání synody zúčastnit, bez hlasovacího práva, znalci (*periti*), kteří spolupracují na redakci dokumentů; posluchači (*auditores*), kteří mají zvláštní kompetenci v projednávaných otázkách; bratrští delegáti (*delegati fraterni*) z církvi a církevních společenství, které dosud nejsou v plném společenství s katolickou církví. K nim se mohou připojit i někteří zvláštní přizvaní hosté (*invitati speciales*), jmenovaní na základě jejich uznávané autority.

Biskupská synoda se setkává na rovině různých ~~tipů~~ zasedání.³⁵ Pokud se okolnosti jeví jako příhodné, samotné zasedání synody se může konat ve více mezi sebou odlišných obdobích. Každé zasedání, nezávisle na způsobech průběhu, je důležitým momentem pro společné (komunitní) naslouchání tomu, co Duch Svátý „říká církvím“ (Zj 2,7). Je proto nezbytné, aby během prací synody měla zvláštní místo liturgická slavení a další formy chórové modlitby, prostřednictvím které bude členům zasedání vyprošován dar rozlišování a svornosti. Rovněž je vhodné, aby, podle starobylé synodální tradice, byl na začátku každého dne slavnostně přinášěn evangeliář, aby se tak všem účastníkům symbolicky připomínala potřeba stávat se učenlivými Božím slovu, které je „slovem pravdy“ (Kol 1,5).

9. Generální sekretariát biskupské synody – složený z generálního sekretáře, který sekretariát vede, podsekretáře, který generálnímu

33 Bl. Pavel VI., *Promluva při zahájení prací I. řádného generálního zasedání biskupské synody* (30. září 1967).

34 Srov. CIC, kán. 339, § 2; CCEO, kán. 52, § 2.

35 Srov. CIC, kán. 346.

sekretáři pomáhá ve všech jeho funkcích, a z některých zvláštních biskupských rad – se prvořadě zabývá plněním toho, co se vztahuje k ukončenému i k nadcházejícímu zasedání synody. V období, které předchází zasedání, se tento sekretariát podílí na zjišťování témat, o nichž se má diskutovat během synodního zasedání. Uvedená témata, předložená episkopátem, přesně zařazuje podle potřeb Božího lidu, stará se o vznik procesu konzultací a o vyhotovení přípravných dokumentů, sestavených na základě výsledků dotazování. Ve fázi, která následuje po zasedání, sekretariát naopak ze své strany, spolu s příslušným úřadem římské kurie, prosazuje naplňování směrnic synody, schválených římským biskupem.

Mezi biskupské rady, které tvoří generální sekretariát, a udělují mu tak vlastní osobitou strukturu, má být zařazena řádná rada, z větší části složená z diecézních biskupů, zvolených Otcí na řádném generálním zasedání. Od chvíle, kdy tato rada byla ustanovena pro přípravu a naplňování řádného generálního zasedání v roce 1971, velmi dobře ukázala vlastní užitečnost, když určitým způsobem vyšla vstříc přání těch koncilních otců, kteří požadovali doplnění takovými biskupy, kteří tím, že jsou zapojeni do pastorační služby v různých oblastech na světě, mají být stálými spolupracovníky římského biskupa v jeho službě všeobecného pastýře. Kromě řádné rady mohou být v rámci generálního sekretariátu ustaveny také další rady pro přípravu a naplňování zasedání synody, odlišné od řádného generálního zasedání.

Generální sekretariát je současně k dispozici římskému biskupovi pro všechny záležitosti, které se mu rozhodne postoupit, aby se i mimo svolaná zasedání synody mohl opřít o spolehlivou pomoc biskupů, kteří jsou v každodenním kontaktu s Božím lidem.

10. Také díky biskupské synodě bude postupně více zřejmé, že v Kristově církvi je stále platné hluboké společenství, ať už mezi pastýři a věřícími, protože každý vysvěcený služebník je pokřtěný mezi pokřtěnými a ustanovený Bohem k tomu, aby pásł jeho stádo, nebo mezi biskupy a římským biskupem, protože papež je „biskupem mezi biskupy a zároveň – jako nástupce apoštola Petra – povoláný

vést římskou církev, která všem církvím předsedá v lásce“.³⁶ To zabraňuje tomu, že by kterýkoli subjekt mohl existovat bez druhého.

Především pak biskupský sbor nikdy neexistuje bez své hlavy,³⁷ ale i římský biskup, který má „nad církví plnou, nejvyšší a všeobecnou pravomoc, a je oprávněn ji vždycky svobodně uplatňovat“,³⁸ „je vždy spojen společenstvím s ostatními biskupy a vůbec s celou církví“.³⁹ V návaznosti na to „není pochybnosti o tom, že římský biskup potřebuje přítomnost svých spolubratrů biskupů, jejich radu a jejich moudrost i zkušenost. Nástupce apoštola Petra musí jednak hlásat všem, kdo je to ‚Kristus, Syn živého Boha‘, ale ve stejnou chvíli musí dávat pozor na to, co Duch Svatý vnuká na rty těm, kteří, když přijímají Ježíšovo slovo, prohlašují: ‚Ty jsi Petr...‘ (srov. Mt 16,16–18), se plně podílejí na apoštolském sboru“.⁴⁰

Spoléhám rovněž na to, že s povzbuzením „konverze papežského úřadu [...], jež bude stále věrněji odpovídat významu, který mu chtěl dát Ježíš Kristus, i současným potřebám evangelizace“,⁴¹ aktivity biskupské synody budou moci přispět svým způsobem k obnově jednoty mezi všemi křesťany podle Pánovy vůle (srov. Jan 17,21). Prostřednictvím toho synoda, podle přání formulovaného před lety Janem Pavlem II., pomůže katolické církvi „nalézt způsob, jak vykonávat primát, který, aniž by zpochybnil to, co je pro jeho poslání zásadní, by se otevřel nové situaci“.⁴²

Podle znění kánonu 342 *CIC* a při vědomí všeho toho, o čem zde bylo uvažováno, rozhodují a ustanovují následující:

36 František, *Promluva při příležitosti 50. výročí biskupské synody*.

37 Srov. *Lumen gentium*, č. 22.

38 Tamtéž.

39 *CIC*, kán. 333, § 2; srov. CCEO, kán. 45, § 2; *Pastores gregis*, č. 58.

40 *Dopis generálnímu sekretáři biskupské synody při příležitosti povýšení podsekretáře k biskupské hodnosti* (1. dubna 2014).

41 *Evangelii gaudium*, č. 32.

42 Jan Pavel II., enc. *Ut unum sint* (25. května 1995), č. 95. Zvon: Praha, 1995.

I. Zasedání synody

Článek 1

Předsednictví a typologie synodních zasedání

§ 1. Biskupská synoda je přímo podřízena římskému biskupovi, který je jejím předsedou.

§ 2. Synoda se setkává:

1. při řádném generálním zasedání, pokud jsou projednávána témata, která se týkají dobra univerzální církve;
2. při mimořádném generálním zasedání, pokud projednáváná témata, která se týkají dobra univerzální církve, vyžadují naléhavé projednání;
3. při zvláštním zasedání, pokud jsou projednávána témata, která se týkají hlavně jedné nebo více určitých geografických oblastí.

§ 3. Pokud římský biskup považuje za vhodné, zvláště z ekumenických důvodů, může svolat synodní zasedání jinými způsoby, které stanoví.

Článek 2

Členové a další účastníci zasedání synody

§ 1. Členy zasedání synody jsou ti, o kterých hovoří kánon 346 *CIC*.

§ 2. Podle tématu a okolností mohou být přivoláni k synodnímu zasedání také někteří další, kteří nejsou nositeli *munus episcopale*, jejichž role je vždy určena římským biskupem.

§ 3. Určení členů a ostatních účastníků každého zasedání se uskutečňuje podle zvláštního práva.

Článek 3

Období zasedání synody

§ 1. Podle tématu a okolností může zasedání synody probíhat ve více obdobích, odlišných mezi sebou, dle uvážení římského biskupa.

§ 2. V mezidobí mezi různými zasedáními má generální sekretariát biskupské synody, spolu s generálním předkladatelem (*relatore*) a zvláštním sekretářem zasedání za úkol podporovat rozvinutí reflexe

nad tématem nebo nad některými prvky zvláštního významu, které vzešly z prací při zasedání.

§ 3. Členové a ostatní účastníci zůstávají ve funkci nepřetržitě až do rozpuštění synodního zasedání.

Článek 4 **Fáze zasedání synody**

Každé zasedání synody se odehrává v následujících fázích: přípravné fázi, fázi vlastního jednání a prováděcí fázi.

II. Přípravná fáze zasedání synody

Článek 5 **Zahájení přípravné fáze a její cíl**

§ 1. Přípravná fáze začíná v okamžiku, kdy římský biskup vyhlásí zasedání synody a stanoví pro ně jedno nebo více témat.

§ 2. Přípravná fáze, kterou koordinuje generální sekretariát synody, má za cíl konzultaci Božího lidu o tématu zasedání synody.

Článek 6 **Konzultace Božího lidu**

§ 1. Konzultace Božího lidu se děje v místních církvích, prostřednictvím biskupských synodů patriarchálních a vyšších arcibiskupských církví, rad starších a shromáždění představitelů církví *sui iuris* a biskupských konferencí.

V každé místní církvi provádějí biskupové konzultaci Božího lidu za pomoci zúčastněných orgánů vyjmenovaných právem, aniž by vyloučili každý další způsob, který budou považovat za vhodný.

§ 2. V mužských a ženských uniích, federacích a konferencích institutů zasvěceného života a společností apoštolského života provádějí konzultace vyšší představení, kteří se mohou dotazovat svých rad a také dalších členů uvedených institutů a společností.

§ 3. Stejným způsobem mohou konzultovat své členy také *asociace* věřících, uznané Svatým stolcem.

§ 4. Úřady římské kurie poskytují své příspěvky s ohledem na vlastní zvláštní pravomoci.

§ 5. Generální sekretariát synody může určit také další formy konzultací Božího lidu.

Článek 7

Předání přípravných příspěvků generálnímu sekretariátu synody

§ 1. Každá místní církev odešle vlastní příspěvek biskupskému synodu patriarchálních a vyšších arcibiskupských církví nebo radě starších či shromáždění představitelů církví *sui iuris* nebo biskupské konferenci daného území.

Výše uvedené orgány za sebe předají souhrn obdržených textů generálnímu sekretariátu synody.

Podobně Unie mužských generálních představených a Mezinárodní unie ženských generálních představených předají příspěvky, vypracované instituty zasvěceného života a společnostmi apoštolského života.

Úřady římské kurie předají své příspěvky přímo generálnímu sekretariátu biskupské synody.

§ 2. Nedotčené zůstává právo věřících, ať už jednotlivě, nebo v asociaci, odeslat přímo generálnímu sekretariátu synody své příspěvky.

Článek 8

Svolání předsynodního setkání

§ 1. Generální sekretariát synody může podle tématu a okolností iniciovat svolání předsynodní porady za účasti některých k tomu jmenovaných věřících, aby také oni, v různosti jejich situace, nabídli zasedání synody svůj příspěvek.

Mohou být přizváni také někteří jiní.

§ 2. Taková porada se může konat i na **oblastní** úrovni a podle potřeby zapojit biskupské synody patriarchálních a **vyšších** arcibiskupských církví, rady **starších** a shromáždění **představitelů** církví *sui iuris* a biskupské konference zainteresovaných území, jakož i příslušné mezinárodní svazy biskupských konferencí se záměrem soustředit se na historické, kulturní a církevní zvláštnosti rozličných geografických oblastí.

Článek 9

Zapojení vyšších vzdělávacích institucí

Vyšší vzdělávací instituce, zvláště ty, které mají zvláštní odbornost pro téma zasedání biskupské synody nebo pro určité otázky spojené s tématem, mohou poskytnout studie ať už z vlastní iniciativy, nebo na základě požadavku biskupských synodů patriarchálních a **vyšších** arcibiskupských církví, rad **starších** a shromáždění **představitelů** církví *sui iuris* a biskupských konferencí, nebo v návaznosti na požadavek generálního sekretariátu biskupské synody.

Takové studie mohou být vždy předány generálnímu sekretariátu synody.

Článek 10

Ustavení přípravné komise

§ 1. Generální sekretariát synody může využít přípravné komise, složené z odborníků, pro hlubší studium tématu a redakci eventuálních dokumentů předcházejících synodnímu zasedání.

§ 2. Taková komise je jmenována generálním sekretářem, který jí předsedá.

III. Fáze vlastního jednání zasedání synody

Článek 11

Delegovaný předseda, generální předkladatel (relátor) a zvláštní sekretář

Římský biskup, dříve než začne zasedání synody, jmenuje:

1. jednoho nebo více delegovaných předsedů, kteří předsedají zasedání jeho jménem a z jeho autority;
2. generálního předkladatele, který koordinuje diskusi o tématu zasedání synody a vyhotovení eventuálních dokumentů, které budou předloženy samotnému zasedání;
3. jednoho nebo více zvláštních sekretářů, kteří pomáhají generálnímu předkladateli ve všech jeho funkcích.

Článek 12

Znalci, posluchači, bratrští delegáti jiných církví a zvláštní přizvání hosté

§ 1. K synodnímu zasedání mohou být přizváni, bez hlasovacího práva:

1. znalci, kteří spolupracují se zvláštním sekretářem zasedání, pokud jde o jejich odbornost v tématu zasedání synody, k nim lze připojit některé konzultory generálního sekretariátu;
2. posluchači, kteří přispívají k pracím zasedání na základě své zkušenosti a znalostí;
3. bratrští delegáti, kteří reprezentují církve a církevní společenství, které ještě nejsou v plném společenství s katolickou církví.

§ 2. Za stanovených podmínek mohou být jmenováni, bez hlasovacího práva, někteří zvláštní přizvání hosté na základě jejich uznávané autority v souvislosti s tématem zasedání synody.

Článek 13

Začátek a závěr zasedání synody

Zasedání synody začíná a končí slavením eucharistie, které předsedá římský biskup a které se členové a ostatní aktéři zúčastní v různorodosti svých okolností a situací.

Článek 14

Generální shromáždění a malé pracovní skupiny

Zasedání synody se uskutečňuje v plenárních zasedáních, nazvaných generální shromáždění, kterých se účastní členové, znalci, posluchači, bratřští delegáti a zvláštní pozvaní hosté, nebo v malých pracovních skupinách, do kterých se účastníci zasedání rozdělí podle zvláštního práva.

Článek 15

Diskuse o tématu synodního zasedání

§ 1. Při generálních shromážděních přednášejí členové své příspěvky podle zvláštního práva.

§ 2. Pravidelně je zařazována také svobodná výměna názorů mezi členy o aktuálních argumentech jednání.

§ 3. Také posluchači, bratřští delegáti a zvláštní pozvaní hosté mohou být vyzváni, aby si vzali slovo o tématu zasedání synody.

Článek 16

Ustavení studijních komisí

V návaznosti na téma a okolnosti mohou být podle zvláštního práva ustaveny některé studijní komise, tvořené členy a ostatními účastníky synodního zasedání.

Článek 17

Vyhotovení a schválení závěrečného dokumentu

§ 1. Závěry zasedání jsou shromážděny do závěrečného dokumentu.

§ 2. Pro redakci závěrečného dokumentu je ustanovena příslušná komise, tvořená generálním předkladatelem (relátorem), který jí předsedá, generálním sekretářem, zvláštním sekretářem a některými členy, zvolenými ze zasedání synody, s ohledem na různé oblasti, a k nim se připojí další, jmenovaní římským biskupem.

§ 3. Závěrečný dokument je, podle předpisu zvláštního práva, předložen ke schválení členům, se snahou najít morální jednomyslnost v nejvyšší možné míře.

Článek 18

Odevzdání závěrečného dokumentu římskému biskupovi

§ 1. Potom co závěrečný dokument zasedání obdržel schválení členů, je předložen římskému biskupovi, který rozhodne o jeho zveřejnění.

Je-li závěrečný dokument výslovně schválen římským biskupem, stává se součástí řádného magisteria nástupce apoštola Petra.

§ 2. Kdykoli římský biskup udělil zasedání synody rozhodovací pravomoc, stává se závěrečný dokument, podle předpisu kán. 343 *CIC*, součástí řádného magisteria nástupce apoštola Petra, potom co jím byl schválen a vyhlášen.

V tomto případě je závěrečný dokument zveřejněn s podpisem římského biskupa a podpisem členů.

IV. Prováděcí fáze zasedání synody

Článek 19

Přijetí a uskutečnění závěrů zasedání

§ 1. Diecézní nebo eparchiální biskupové se za pomoci zúčastněných orgánů, vyjmenovaných právem, postarají o přijetí a uskutečnění závěrů zasedání synody, schválených římským biskupem.

§ 2. Biskupské synody patriarchálních a vyšších arcibiskupských církví, rady starších a shromáždění představitelů církví *sui iuris* a biskupské konference koordinují uskutečňování těchto závěrů na svých územích a k tomu účelu mohou připravit společné podněty.

Článek 20

Úkoly generálního sekretariátu synody

§ 1. Generální sekretariát synody, spolu s příslušným úřadem římské kurie, a podle tématu a okolností, také s dalšími, různým způsobem

zúčastněnými úřady, prosazuje ze své strany uskutečnění synodálních směrnic, schválených římským biskupem.

§ 2. Generální sekretariát k tomu účelu může vyhotovit studie a jiné vhodné podněty.

§ 3. Generální sekretariát může, na základě pověření římského biskupa, vydat ve zvláštních okolnostech prováděcí dokumenty, když se poradil s příslušným úřadem (~~potom co vyslyšel příslušný úřad~~).

Článek 21

Ustavení prováděcí komise

§ 1. Generální sekretariát synody může, podle tématu a okolností, využít k naplnění závěrů komisi složenou z odborníků.

§ 2. Generální sekretář synody jmenuje její členy, potom co se poradil s představitelem příslušného římského úřadu, a této komisi předsedá.

§ 3. Komise napomáhá generálnímu sekretariátu v jeho úkolu, o kterém je řeč v čl. 20, § 1., odpovídajícími studii.

V. Generální sekretariát biskupské synody

Článek 22

Ustanovení generálního sekretariátu

§ 1. Generální sekretariát je stálou institucí ve službě biskupům, přímo podřízený římskému biskupovi.

§ 2. Je tvořen generálním sekretářem, podsekretářem, který generálnímu sekretáři pomáhá ve všech jeho funkcích, a řádnou radou, jakož i, byly-li ustaveny, radami, o kterých hovoří čl. 25.

§ 3. Generální sekretář a podsekretář jsou jmenováni římským biskupem a jsou členy zasedání synody.

§ 4. Generální sekretariát využívá pro svou činnost vhodného počtu úředníků a poradců.

Článek 23

Úkoly generálního sekretariátu biskupské synody

§ 1. Generální sekretariát odpovídá za přípravu a průběh zasedání synody a také za další záležitosti, které se mu římský biskup rozhodne svěřit pro dobro všeobecné církve.

§ 2. K tomu účelu generální sekretariát spolupracuje s biskupskými synody patriarchálních a vyšších arcibiskupských církví, radami starších a shromážděními představitelů církví *sui iuris* a biskupskými konferencemi a také s úřady římské kurie.

Článek 24

Řádná rada generálního sekretariátu

§ 1. Řádná rada generálního sekretariátu odpovídá za přípravu a průběh řádného generálního zasedání.

§ 2. Většinou je tvořena diecézními biskupy, zvolenými řádným generálním zasedáním, jakožto představiteli různých geografických oblastí podle předpisu zvláštního práva, jeden z nich je z představitelů nebo eparchiálních biskupů východních katolických církví; dále ji tvoří představitel úřadu římské kurie kompetentní v tématu synody stanoveném římským biskupem, a někteří další biskupové jím jmenovaní.

§ 3. Členové řádné rady nastupují do funkce na závěr řádného generálního zasedání synody, které je zvolilo, jsou pak členy následujícího řádného generálního zasedání synody a svůj mandát končí rozpuštěním této posledně jmenované.

Článek 25

Ostatní rady generálního sekretariátu

§ 1. Rady generálního sekretariátu pro přípravu mimořádného generálního zasedání a zvláštního zasedání jsou tvořeny členy, jmenovanými římským biskupem.

§ 2. Členové těchto rad se účastní zasedání synody podle zvláštního práva a svůj mandát končí jejím rozpuštěním.

§ 3. Rady generálního sekretariátu pro uskutečňování zasedání mimořádného generálního zasedání a zvláštního zasedání jsou většinou tvořeny členy zvolenými zasedáním synody, podle předpisu zvláštního práva, a k nim se připojují další členové, jmenovaní římským biskupem.

§ 4. Tyto rady zůstávají ve funkci pět let od rozpuštění zasedání synody, pokud římský biskup nestanoví jinak.

VI. Závěrečná ustanovení

Článek 26

Generální sekretariát synody vydá v duchu a na základě předpisů této apoštolské konstituce instrukci o průběhu synodních zasedání a o aktivitách generálního sekretariátu biskupské synody a při každém zasedání synody vydá pravidla jejího průběhu.

Článek 27

Podle ustanovení kán. 20 *CIC* a kán. 1502; § 2 *CCEO* vyhlášením a zveřejněním této apoštolské konstituce se ruší všechna protikladná nařízení, zvláště:

1. kánony *CIC* a *CCEO*, které se buď zcela, nebo částečně jeví jako v přímém rozporu ke kterémukoli článku této apoštolské konstituce;
2. články motu proprio *Apostolica sollicitudo* papeže Pavla VI., 15. září 1965;
3. *Ordo Synodi Episcoporum* (Řád biskupské synody), 29. září 2006, včetně *Adnexum de modo procedendi in Circulis minoribus* (Příloha o způsobu práce v malých pracovních kroužcích).

Stanovují, aby to, co je rozhodnuto v této apoštolské konstituci, vstoupilo do plné účinnosti počínaje dnem jejího zveřejnění v *L'Osservatore Romano*, navzdory všemu, co by s tím mohlo být v rozporu, i kdyby si to zasloužilo zvláštní zmínky, a aby to bylo publikováno v oficiálním komentáři *Acta Apostolicæ Sedis*.

Všechny vybízím, aby s pomocí Panny Marie, Královny apoštolů a Matky církve, s upřímným duchem a ochotně přijali nařízení v této apoštolské konstituci.

Dáno v Římě u Sv. Petra dne 15. září 2018, v šestém roce pontifikátu

FRANTIŠEK